

24 juli 2016,
Voorganger : Piet Stikkelbroeck osa

"Vergeef ons onze schuld"

Lezing: Genesis 18,20-32

In die dagen zei de Heer: 'Luid stijgt de roep om wraak uit Sodom en Gomorra op! Uitermate zwaar is hun zonde! Ik ga naar beneden om te zien of hun daden werkelijk overeenstemmen met de roep die tot Mij is doorgedrongen; Ik wil het weten.'
Toen gingen de mannen op weg in de richting van Sodom. De Heer bleef echter nog bij Abraham staan. Abraham trad op Hem toe en zei: 'Wilt Ge werkelijk met de boosdoeners ook de rechtvaardigen verdelgen? Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij die dan verdelgen? Zult Gij de stad geen vergiffenis schenken omwille van de vijftig rechtvaardigen die er wonen? Zoiets kunt Ge toch niet doen: de rechtvaardigen samen met de boosdoeners laten sterven! Dan zou het de rechtvaardigen vergaan als de boosdoeners; dat kunt Ge toch niet doen! Zal Hij die de hele aarde oordeelt, geen recht laten geschieden?' En de Heer zei: 'Als Ik in de stad Sodom vijftig rechtvaardigen vind, zal Ik omwille van hen de hele stad vergiffenis schenken.' Abraham begon weer en zei: 'Mag ik zo vrij zijn tot mijn Heer te spreken, ofschoon ik maar stof en as ben? Misschien ontbreken er aan de vijftig rechtvaardigen vijf; zult Gij dan toch om die vijf de hele stad verwoesten?' En Hij zei: 'Ik zal haar niet verwoesten, als Ik er vijftig vind.' Opnieuw sprak Abraham tot Hem: 'Misschien zijn er maar veertig te vinden.' En de Heer zei: 'Dan zal Ik het omwille van die veertig niet doen.' Nu zei Abraham: 'Laat mijn Heer niet kwaad worden, als ik nog eens aandring: misschien zijn er maar dertig te vinden.' En de Heer zei: 'Ik zal het niet doen, als Ik er dertig vind.' Abraham zei opnieuw: 'Ik ben wel vrijpostig als ik bij mijn Heer blijf aandringen; maar misschien worden er maar twintig gevonden.' En de Heer zei: 'Ook omwille van die twintig zal Ik de stad niet verwoesten.' Abraham zei nogmaals: 'Laat mijn Heer niet kwaad worden, als ik nog één keer spreek; misschien zijn er maar tien te vinden.' En de Heer zei: 'Ik zal de stad niet verwoesten, zelfs al zijn er maar tien.'

Evangelie: Lucas 11, 1-13

Op een keer was Jezus ergens aan het bidden. Toen Hij ophield zei een van zijn leerlingen tot Hem: 'Heer, leer ons bidden, zoals Johannes het ook aan zijn leerlingen geleerd heeft.' Hij sprak tot hen: 'Wanneer ge bidt, zegt dan: Vader, uw Naam worde geheiligd, uw Rijk kome. Geef ons iedere dag ons dagelijks brood, en vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan ieder die ons iets schuldig is. En leid ons niet in bekoring.'

Hij vervolgde: 'Stel, iemand van u heeft een vriend. Midden in de nacht gaat hij naar hem toe en zegt: Vriend, leen mij drie broden, want een vriend van mij is van een reis bij mij aangekomen en ik heb niets om hem voor te zetten. Zou die ander van binnen uit dan antwoorden: Val me niet lastig; de deur is al op slot en mijn kinderen en ik liggen in bed; ik kan niet opstaan om het u te geven? Ik zeg u, als hij niet opstaat en het hem geeft omdat hij zijn vriend is, zal hij toch opstaan en hem geven al wat hij nodig heeft, om zijn onbescheiden aandringen.'

Tot u zeg Ik hetzelfde: Vraagt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en er zal worden opengedaan. Want al wie vraagt verkrijgt; wie zoekt vindt; en voor wie klopt doet men open. Is er soms onder u een vader die zijn zoon een steen zal geven als deze hem om brood vraagt? Of als hij om vis vraagt zal hij hem toch in plaats van vis geen slang geven? Of als hij een ei vraagt zal hij hem toch geen schorpioen geven? Als gij dus, -

ofschoon ge slecht zijt - goede gaven aan uw kinderen weet te geven, hoeveel te meer zal dan uw Vader in de hemel de heilige Geest geven aan wie Hem erom vragen.'

Overweging

Als er mensen waren die wisten wat bidden is waren het wel de gelovige Joden. En de leerlingen van Jezus waren dat! Van kindsbeen af waren zij als het ware ondergedompeld geweest in een wereld van gebed. Verzuchtingen, tranen, verdriet, uitbundige vreugde ook en dankzegging voor het goeds uit Gods hand verkregen, tot aan vloeken en vervloeken toe: alle gevoelens die in een mensenhart leven waren een aanleiding zich letterlijk in het gebed te storten. De psalmen zijn bij uitstek de verwoording van die sentimenten.

En toch, en toch was er iets wat nog niet bij hun ervaringsveld hoorde: wanneer zij Jezus zagen bidden, of wanneer Hij - alléén en vaak 's nachts - de stilte zocht en zich afzonderde, dan voelden ze wel dat er méér was dan hun manier van bidden. Wanneer Hij dan weer bij hen was dan was er iets gebeurd met Hem... Hij had zich met zijn Vader onderhouden en dat was iets anders dan : Hij had tot God gebeden... Wanneer je bidt, zal Hij hun zeggen, dan moet je God 'Vader' noemen: tot hem spreken zoals een kind 'vader' zegt en dat is wat anders dan de taal die een schepsel bezigt tot zijn Schepper. De naam van de Vader roept liefde op, verbondenheid en vertrouwen, zich veilig voelen.

'Heer leer ons bidden!' Deze hartenkreet welke natuurlijk in hen op, omdat zij instinctief begrepen dat zij dat ook nodig hadden.

De behoefte aan een leermeester : 'Heer, leer ons bidden, zoals Johannes het ook aan zijn leerlingen geleerd heeft'...

Het is mogelijk te leren bidden door boeken te lezen of door deel te nemen aan sessies of retraites over het gebed, of door in de leer te gaan bij mensen die de gewoonte hebben hun kracht te putten uit het gebed.

Hoe dan ook: iedereen weet wel dat echt bidden iets anders is dan formules prevelen, een gebedsmolen ronddraaien of de kralen van een rozenkrans door de je vingers te laten glijden, hoezeer die hulpmiddelen zeker ook van grote waarde kunnen zijn.

Het zal u niet verbazen, hoop ik, dat we hier in de Augustijnenkerk, onze vorming tot gebed zoeken bij de traditie van Augustinus.

In verband met de evangelietekst van deze zondag constateren we dat hij een voorliefde had voor het 'Onze Vader'. Voor hem is dat het model voor ieder gebed. Bij voorkeur sprak hij er over tijdens de voorbereiding op de doop van de toekomstige christenen. Met de geloofsbelijdenis die de dopeling publiekelijk moest doen, moest hij ook het Gebed des Heren van buiten leren. Dat waren en zijn de twee pijlers van het christelijk zijn. Op plechtige wijze werd hem de tekst overhandigd en acht dagen daarna moest hij hem opzeggen: 'Opzeggen, nog niet 'bidden'! 'Want', zegt Augustinus, 'hoe zou hij iemand Vader kunnen noemen als hij nog niet geboren is? Ná het doopsel, in de Paasnacht, tijdens de viering van de Eucharistie zal hij voor de eerste maal in waarheid 'Onze Vader' bidden met de gehele Christengemeenschap'.

Voor Augustinus is het Onze Vader de samenvatting van het Evangelie. Het is het gebed van de mens die op weg is naar zijn Vaderland en tegelijkertijd het gebed van een broeder die tezamen met anderen op weg is. We zeggen: 'Onze' Vader. Een gebed zonder grenzen: geen scheiding door ras of kleur of sociale rang is mogelijk. Je kunt niet God als Vader aanroepen wanneer je je broeder links laat liggen.

Augustinus zegt het in kleurrijke bewoordingen: 'Allemaal, zonder onderscheid, zeggen we : "Onze Vader". Wat een blijk van achting! De keizer zegt het, maar ook de bedelaar. De dienaar zegt het, maar ook zijn heer. Samen zeggen ze: "Onze Vader die in de hemel zijt". Ze moeten dus beseffen dat ze broeders zijn omdat ze één Vader hebben. Een heer mag het niet beneden zijn waardigheid achten om zijn dienaar als broeder te hebben, want Christus, de Heer, heeft hem als broeder willen hebben'. (pr.58) Het zou te ver voeren, in het kader van een zondagsoverweging tijdens de viering, het gehele Onze Vader te

doorlopen zoals Augustinus dat zo vaak deed voor de geloofsleerlingen: een preek kon wel langer dan een uur duren. Hij nam er de tijd voor...

Ik wil toch niet aan de verleiding weerstaan u een passage voor te lezen uit een van die preken over het Gebed des Heren. Het klinkt erg eigentijds en we kunnen hem gemakkelijk plaatsen in onze eigen beleving.

Hij zegt: 'Jullie weten nog wel dat jullie bij het opzeggen van de geloofsbelijdenis onder meer ook de vergeving van de zonden hebben genoemd :- "ik geloof in de vergeving van de zonden"-

Je hebt twee soorten vergeving: de ene die maar één keer kan worden geschonken gebeurt in het Doopsel. De vergeving die we dagelijks kunnen verkrijgen wordt ons geschonken in het "Onze Vader". Om die te verkrijgen zeggen we: Vergeef ons onze schulden... God sloot hiervoor een verdrag met ons, maakte een afspraak met ons en verleende ons een schriftelijke bevestiging (in het Evangelie) waarin staat dat we moeten zeggen: "Zoals ook wij aan onze schuldenaren vergeven".

Als je dat laatste niet zegt, of niet oprecht, dan zei je het eerste voor niets. Vooral tegen jullie zeg ik: "Vergeef alles uit de grond van je hart, jullie die binnenkort het heilig Doopsel gaan ontvangen. Maar ook jullie gedoopte gelovigen, die mijn uitleg hebben gehoord, moeten alles wat je tegen iemand hebt uit de grond van je hart vergeven. Vergeef daar waar God het kan zien". Dat betekent: in je hart.

Wie kan het duidelijker zeggen ?

Het Onze vader blijft het fundamentele gebed: daarom, zegt Augustinus, zou een christen eigenlijk niets anders moeten zeggen hoewel hij natuurlijk wel met andere woorden kan bidden, als de inhoud maar met het gebed des Heren overeenkomt.

"Heer leer ons bidden" de vraag van de leerlingen, onze vraag ook, heeft een duidelijk antwoord gekregen. Augustinus heeft die les begrepen: " Je moet bidden, je moet oprecht bidden, je moet bidden zoals onze Meester het ons heeft geleerd". (En. In Ps 103,1,19)

=====
Perikopen: Katholieke Bijbelstichting, 's-Hertogenbosch, Nederland.